

Nro 52.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Decembernek 27-dik napján 1793.
esztendőben.*

Lengyel Ország.

Múlt hólnapnak 23-dik napján végződött el a' Grodnói gyűlés, az utolsó ülés dél után-tól fogva más nap reggeli 9 óráig tartott, az itten készített új constitutió és igazgatásnak formája közönségesen bé vétettetett, az új állandó Tanátsnak Marsallyává, Gr. Ankevitz választott, a' ki ennekelőtte követtséget viselt a' Dániai udvarnál. Az új constitutióknak következő nevezetes tzičkelyei vagynak.

1. Lengyel Ország, és a' Litvániai nagy hertzezség, minden meg maradt hertzezségek-

kel, Vajdaságokkal, vidékekkel, és tartományokkal egyetemben egy fel-olthatatlan szabad, és senkitől sem függő egésszet tegyen, mellynek kormányozása az Ország gyűlésének hatalmától függön. Ennek az Ország gyűlésének, mellynek előülője mindenkor maga a' király, a' Senátorok, és a' nemességnek képviselői legyenek a' tagjai, a' kik hogya a' régi fundamentomos törvények fzerént egyben gyűléndenek, hatalmokban áll új törvényeket hozni, mellynek az egész nemzet köteles leszen engedelmeskedni. Ennek az Ország gyűlésének hatalmában leszen a' közönséges adót örökölni, a' hadi seregeket szaporítani, mások ellen hadat indítani, békességet fzerezni, másokkal szövetséget kötni, követeket küldeni s. a. t. Egy szóval, semminémű rendeléseknek nem köteles a' Lengyel K. Társaság engedelmeskedni, a' mellyek ezen Ország gyűlése által nem hozattatnak. A' törvény hozó hatalom szüntelen külön választatva legyen a' végre hajtó hatalomtól, mellynek semminémű része sem nem parantsolhat, sem nem kényszerithet mást azoknak végben vitelekre, a' mellyek a' törvényel meg nem egyyeznek.

2. A' földes uraságnak jussait, és a' tulajdonságot senki el nem törölheti.

3. Mindenkor a' R. Catholica, és égyyesült Orosz vallás legyen az uralkodó. Folytatását következő postára halasztyuk.

Frantzia Ország.

Nov. 25 ik napján tartatott ülésben azt sürgette *Chemier* a' Gyűlés előtt, hogy vettetne ki *Mirabónak* holt teste a' *Pantheonból*. Az ő virtusai, úgymond, meg nem égyyeztek tálentomaival, méltán lehet őtet ama híres Angliai Cancelláriussal, *Bakó-Verulámmal* ölzve hasonlítani, a' ki igen nagy filosofus, de hűségtelen haza szolgája volt. Há-

rom levelek találtattak az úgy nevezett *Tuillie* királyi palotának titkos almáriomaiban, melyek elegendő tanúbizonyságai lehetnek a' *Mirabó* hűségtelenségének. Mind a' három által adatott a' N. Gyűlésnek. Az első 1790 esztendőben, Junius 1-ső napján, írta néhai *XVI Lajos La Fayette* Generálnak, melynek a' veleje ez: *Mi nekünk tökéletes bizodalomunk vagyón kégyelmedben, de mivel kégyelmednek igen sok dolgai vannak, nem érkezik mindenre, szükség, hogy egy nagy talentumú embert válasszon magának segítségül. — Úgy hisszük, hogy legalkalmasabb lenne arra Mirabó — kívánnjuk, hogy minden alkalmatossággal közölje vele maga dolgait. — A' második levelet *La Fayette* írta a' királynak 1791 esztendőben Mártz. 2-dik napján, 's ilyen szókkal fejezi ki magát: *Teljes bizodalom lehet, úgymond, Mirabó iránt; hanem ő bizonyos jövedelmet kíván, vagy kész pénzben, vagy fekvő jószágban. Úgy vélem, leg jobb leszzen nekie esztendőnként fizetést adni, csak hogy azon kell igyekezni, hogy mindenkor helyesen, és a' rendelt időn ki fiztessen nekie; mivel most is panaszkodik, hogy Necker idejében nem mindenkor fiztetett nekie ki a' meg ígértetett pénz. — A' harmadik levélben, melly 20-dik July 1791-ben költ, 's küldetett néhai *XVI Lajos*hoz, így fejezi ki magát *La Fayette*: *Trendesen lehet felstéged, mivel a' küldetett pénz Mirabó, és mások közt híven ki osztogattatott s. u. t. Leg ottan következendő végzéseket hozott a' N. Gyűlés. 1. Mirabó Riequeti holt teste vitessen ki a' Frantzia Pantheonból. — 2. Ugyan azon napon téessen annak helyére *Marátnak* holt teste. — 3. Ezen tzeremónián, mind a' N. Gyűlés, mind a' végbe vivő tanács, mind a' polgári előjárók és czéhek jelen legyenek. — 4. Adja értelmét az oktató commissió miként kellyen ezen tzeremóniát intézni. — 5. *Polletiersnek* holt teste is a' Pantheonba tétetessen. Azután következett napon tartatott gyűlésben meg jelenvén a' gátor előtt *Páris* városának *Mutius Scaevola* né-***

vü osztályából való gyermekek, azt kívánták, hogy a' nemzeti első iskolák nyitassanak fel. — Kéréseket *Danton* is helyesnek lenni mondotta, és segítette is: A' közönséges oktatás *úgymond*, a' szabadságnak tápláló eszköze — kívánám, hogy valamiképen régenten Görög Ország, úgy mostan a' Fr. Republica is, nemzeti innepeket innepelne — hogy azon végre a' *Márs* mezeje készítene el — hogyha lehetséges lehet, az egész nemzet részt vegyen abban — hogy minden nemzetbeli szabad emberek hivattassanak azon innepnek inneplésére s. a. t. Tettzett ez a' fel tétel a' N. Gyűlésnek, 's leg ottan azt végzette, hogy a' *Márs* mezeje a' Nemzeti innepnek inneplésére rendeltessen és készíttessenek el.

Minap azt végzette a' Jakobinusok klúbja, hogy egy 15 személyből álló commissió rendeltessen ki a' Jakobinusok társaságában lévő tagoknak meg vizsgáltatásokra. A' többi közt ilyen kérdések tétessenek kinek kinek közölők eleibe. — 1. Ki vóltál te 1789 esztendőben? — 2. Mit használtál a' Revolucionak 1793. esztendeig? — 3. Mennyi értéked vólt a' Revolutió előtt, 's mennyi vagyon most? — 4. Kivel vóltál te azóltától fogva égyességben? — 5. Ellensége vóltál é mindenkor a' despotismusnak?

A' polgári előjáróknak gyűlésében keményen ki kelt *Chaumet* a' papságról hozatott végzés ellen: *Nints fundamentom nélkül valóbb dolog, úgymond, minthogy én ezen végzésre alkalmas ságot szolgáltattam. Az isteni tiszteletnek meg tiltása egyjáttyában ellenkezik az emberiség jussainak magyarázattyával, és nintsen a' polgári előjáróknak hatalmok annak meg tiltására.* Következett napon is elő vette *Chaumet* ez a' tárgyat, 's hosszas beszédében meg mutatta, hogy sem ő, sem a' polgári előjárók nem akarták a' szabad isteni tiszteletet, és a' vallásbeli vélekedéseket el törle-
ni. *Mi gondunk, úgymond ő, nekünk arra, ki*

mit hiszen, hogy e', vagy amaz Isten tagadó, Catholicus, Cálvinista, avagy Protestáns; mi nekünk mind egy, akár a' Koránon, akár a' tündérekről való mesén építse valaki a' maga hitét; miattunk addig álmadozhatik valaki, a' meddig akar. Ne vizsgáljuk mi azt, a' Misére jár é' valaki, vagy a' Sinagogába, hanem inkább azt, igaz Republikánus é' ő avagy nem. Kinek kinek engedjünk természeti jussával való szabad élést, tehát a' vallásra nézve is. Ahozképest kívánom, hogy az előjárók végezzék el. 1. Hogy semminémű fel tételt, a' melly által az isteni tisztelet, és a' vallásbeli értelem meg sértetik, meg nem fogja halgatni. 2. Hirdettesse ki, hogy mivel az isteni szolgálatnak gyakorlásához mindennek természeti jussa vagyon, soha sem volt a' N. Gyűlésnek az a' fel tétele, nem is lesz az isteni tiszteletnek, a' papok fizetésének, templomok építésének s. a. t. meg tiltása. — 3. Azoknak az osztályoknak fel tételeket, a' mellyek a' Római vallás szerént való isteni tiszteletről le mondottak; és a' józan okosságot, a' szabadságot, és a' republikánusi virtusokat isméri leg nagyobb boldogságoknak lenni, meg erősíti. s. a. t. Helyesnek látván a' polgári előjárók ezen fel tételeket, mindgyárt következő vasárnap egynéhány templomokban misét engedtek szolgáltani, de nem papi, hanem világi köntösökben.

Robertspieré égyenlő értelemben volt Chaumettel, és Novemb. 28-dikán tartatott gyűlésben azt mondotta, hogy azoknak a' sok complottoknak leg kiváltképen való okai a' papok vólnának, a' kik, hogy annyival gyűlölségesebbekké tehesék a' Jakobinusokat, és a' N. Gyűlésnek tagjait, azt mondják, hogy atheisták, az az, minden Isten nélkül valók légyenek ők. Nagyon kárhoztatta Robertspieré azon botránkoztató bútsú járásokat, mellyek által a' Fr. Republikának titkos ellenségei nevettségessé akarták tenni a' vallást. Hogyha, úgymond, a' közönséges jóra ügyellő commissió

kötelességét nem miveléni, magam fogom azt el árúlni.

Billaud (olvasd *Billó*) ismét a' N. Gyűlés eleiben terjesztette Novemb. 29-dikén azon fel tételét, melyet az ez ideig tartó revolutionalis igazgatásnak formájáról már éggyszer említett, hanem sok részben meg változtatta azt: Tsak nem mindenkor a' függetlenség szokta, *úgymond*, a' Republikákat tsetsemői, és meg lett korokban is követni, és hanemha hathatos eszközök tételnek eleibe, vissza viszi előbbi rabságára. Altalátván a' Convent beszédének helyes voltát, jóvá hagyta fel tételének 3 első szakaszait, mellyeknek következő summája vagyon. *Első szakasz: A' törvényeknek el küldetéséről.* A' törvények *úgymond*, minden nap különös papirosokra nyomtatassanak, a' Republikának petsettyeivel meg erősítsenek, és a' köz jóra ügyelő commissiónak két tagjai által, kezek alá írásikkal meg erősítsenek. Ezek a' törvények minden osztályába meg küldetessenek a' K. Társaságnak, és minden hónapban olvastassanak el, 's magyaráztassanak meg a' lakosok előtt, a' falukon a' községeknek ügyészei, a' városokban pedig az osztályoknak előülői által. — A' ki az illetén ki nyomtatott törvényeknek el küldetését, vagy halasztani, vagy pedig meg akadályoztatni fogja, 5 éztendeig tartó tömlőzre büntetessen. — Minden 23-dik nap jelentést tegyen a' köz jóra ügyelő commissió ezen tikkelyeknek tökéletességre való vitelekről s. a. t.

Páris városának 4 osztályai a' N. Gyűléshez küldetett követeik által, azt a' jelentést tették, hogy ők a' leg közelebb való hónapban, t. i. Januariusban innepet fognak az szabadság mártymainak tiszteletekre szentelni. Az szabadságnak képe, *úgymond*, a' szószólló, leg első ékesége fog ezen innepnek lenni; hanem nem valamely isinos aszfzony személy, sőt inkább egy

magas emlékeztető oszlop által fog az elő adat-
tadni. Ennek mellyén ez a' felül való irás lesz:
*Senkivel se mivelé azt, a' mit magaddal mások
által miveltetni nem kívánsz,* és mi nem inneplő,
hanem minden napi köntöseinkben fogjuk ezen in-
nepet meg innepelni. Helyben hagyta a' N. Gyü-
lés szándékjokat, és azt is el végezte, hogy 12
N. képviselők jelénnyenek meg azon innepen.

Alsó *Langvedociának* egygy ékes, népes, és
kies kereskedő városa azt kívánta a' N. Gyülés-
től, hogy egygy *Frantziának* se legyen többé sza-
bad az *Anglus* nevet nyelvére venni, hogy men-
nél elébb lehet, hajó sereg mennyen *Anglia* el-
len, 's töröltessen el *London* városa: *Kárthagó*
városa, *úymondának* *ők bé adott irásaiban*, eléggé
védelmeztetett a' tengerek által; még is azért el
pusztították azt a' *Rómaiak*. Nemzeti Tanáts! a'
kihatalmasabb vagy *Rómánál*, végezd el *London-*
nak el töröltetését, azonnal kélszek lesznek a'
Frantziák parantsolatodnak végbe vitelére s. a'
többi.

Novemb. 30-dik napján tartatott ülésben ar-
ról tett *Ruamps* jelentést, hogy néhány személy-
lyek *Landauban* a' várnak fel adását javasolták;
hanem hogy égygyferiben meg ölettettek a' patrio-
ta seregek által. — Ugyan akkor egygy híres
Párisi festő egygy igen szép festett táblát nyújtott
bé a' N. Gyülésnek, mellyen a' szabadságnak
geniusa vala le festve, a' melly, egygy magas
hegyről menköveket hempelyget le az ingoványos
helyben lakozó kigyókra. — A' *Cherburgi* pos-
ta mester, a' ki is a' N. Gyülésnek ki nyomtat-
tatott parantsolattyaít félre tette, 's nem küldöt-
te el oda, a' hová kellett vóina, a' *Revolutionalis*
szék kezébe adattatott, 's égygyfersmind el yé-
geztetett, hogy a' melly posta mester ennekután-
na a' *Convent* parantsolattyaainak el küldetések-
ben restelkedni fog; hasonló büntetések lesznek.

Chaumet keményen perorált néhány *Parisi* osztályoknak orátorai ellen, a' kik azon igyekeztek, hogy a' polgári előjárókat utállatosakká teliessék a' nép előtt. Arra való nézve el végeztetett, hogy a' józan okosságnak diplomáiban minden 10 nap öfzve gyűllyenek, és patriota énekeket énekellyenek az osztályok, minden diplomokban két gallériák, avagy karok építettessenek egymással által ellenben, a' véneknek, és a' terhes asszonyoknak számokra. Az égyyik galléria felibe ez a' felől irás irattatasson: *Tisztelet adattassék az öfz emberéknek*; a' másikra pedig ez: *Tisztelet adattassék a' nehézkes asszonyoknak, a' haza reményeinek*. — A' *Vári* osztályban, a' mellyben *Tulon* városa is fekszik, minden gyanús személlyek, és lakosok, a' kik a' *Tuloniakkal* való égyyét értéssel vádoltattak, meg fogattattak, és tömlötzőkre vettettek, 's minden jószágaik, mellyek három millióra betsülhetnek, confiscáltak.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Egy kereskedő, a' ki e' folyó hólnapnak 2-ik, 3-ik, és 4 dik napjain *Zweibrückenben* vólt, és tulajdon szemeivel látta 's tapasztalta, mit miveltenek légyen ott a' Fr. Patrióta seregek, ilyenképen írja le a' nevezett városnak boldogtalan sorsát: Sok nevezetes embereknek, és kereskedőknek házaik egészien ki ürittettek, 's elpuztitattak. Minekutánna a' polgároktól és más lakosoktól, minden fegyvereket el szedték, pálinkát, ónt, tzint, rezet, órákat, óltár ékességeit s. a. t. rakásra hortak volna a' *Frantziák*, 3000 forintára vásznat, és posztót, 800 for. árú tsizmat, 100 inget, 's ugyan annyi pokrótzot kívántak magoknak adattatni. Ennekfelette 2 millió livra contributiót húztak rajtok; ritka, 's talám égyy ház sem menekedett meg a' fel prédáltatástól; önnön magok a' *Frantzia Generálok* is ragadoztak, 's fejjzéssel verték fel a' ládákat és almáriomokat. A' patriota sereguél égyynéhány *gvillotinek* is vóltak, és veres pántlikát hortak karjaikon a' revolutiona-

lis biztosok, a' nállok lévő decretomok és parantsolatok is veres festékkal voltak ki nyomtatatva. Hasonló, sőt talám még nagyobb mértékben kegyetlenkedtek a' falukon, *Homburg* egy kis városotska, a' mellett, hogy egészlen ki pusztított, 60 ezer livra contributziót kénytelenített fizetni, ennekfelette 3 ifjú leányt küldeni a' nemzeti biztosoknak, hogy azokkal kedveket tölthessék; ha nem engedelmeskedtek volna ebben is parantsolattyoknak, földig égették volna a' várost s. a. t.

A' mit nem régiben meg jövendöltünk *Dubárre* aszony felől, kinek *XV Lajos* király udvarában nagy tekintete és kedvessége vala, immár bé tellyesedett. E' folyó hólnapnak 7 dik napján, mind ő, mind vele égyütt három gazdag Hollandus pénz váltók, u. m. *Baptista János*, *Edmond*, és *Fandernyver*, halálra ítéltettek, még azon nap a' gvillouinára is vitettek, azzal vádoltatván, hogy ők a' Frantzia K. Társaság ellenségeivel, titkos égygyet értésben lettenek volna, 's nekik nagy summa pénzt küldöittenek. Hasonló ízerentsétlenség érdeklette *Kersaint*, *Rabaut*, *de St. Etiennet*, és *Rassay* Generált. Az első múlt esztendőben *Páris* rélzéről tagja vala a' N. Gyűlésnek, és nem akarván *XVI Lajos* király meg ölettetésére voksolni, bútsút vett hivatallyától, ugyan ezen okból *Brissóttal* való égygyet értéssel vádoltatott.

A' miólta *Collot d' Herbois* N. biztos *Lyonba* jutott, azóltától fogva elégtelenek 5 hohérok a' bünösöknek életből való ki végeztetésekre. — Napjában 20, sőt 25 ember is gvillotiniroztatott, még pedig többnire este tájban; e' mellett 24 is agyon lövettetett. Nem tettvéen ez a' lassú hohéroztatásnak módja a' N. biztosoknak, múlt hólnapnak 18 dik napján égygyferre 3000 embert vitettek ki a' tömlőizből, és minekutánna mint a' kutyákat egymás mellé zsinegre fűzték volna, kártátsokkal meg. töltetett ágyúkkal lövöldöztek.

agyon. — A' ki ontatott emberi vér miatt, olly nagy bűdösség vólt a' gvillotinának helyén, hogy más helyre kellett azt onnan el vinni. A' *Lyoni* gazdag kereskedők és fabrikánsok, rész szerént el futottak honnyaikból, rész szerént meg öleltek; házaik, vagyonaik, magazinumaik, 's egyéb örökségeik pedig, vagy sequestráltattak, vagy zsákmányra vettettek. A' leg szebb épületek, puska por által hányattak a' levegő égbe. Nem régiben azt javasolta egy valaki a' N. Gyűlésnek, hogy az Alsátziai lakosok vitessenek helylyebb az országba, 's valóságos Frantziákkal töltesse bé a' *Rajna* mellyéki két oltyát.

Egy *Strafsburgból* seregeinkhez által jött kalmár legény, a' többi közt azt a' hírt hozta, hogy ottan minden templomi fa ékességek, szenteknek képeik, és más isteni tisztelekhez tartozó kélzületek a' piatzra hordattak rakásra, hogy azokkal *Vulkánusnak* áldozzanak. — *Strafsburg* is *Párisnak* nyomdokait akarván követni, egy szép ifjú kissasszonyt akart a' fő templomban a' józan okosságának majmozására az első oltárra fel emelni. Ebben az ártatlan és érzékeny személyben irtódzás támadván az illetén vallást káromló tselekedettől, nem engedte magát oda fel tétetni, melly miatt el ütettett a' feje. — A' *Strafsburgi* protestáns papok az hitben és vallásban való állhatatosságra intvén halgatóikat, tömlöztzre hányattatta. A' kit áristocratának lenni gondolnak, ekként szokták ki mutatni: *Ez Oremus s. a. t.*

Magyar Ország.

Poson 17-dik Decemb. Leg. közelebb arra méltoztatott Fels. Fejedelmünk magát meg határozni, hogy a' melly Magyar Orzági közönséges borok a' táborozó Cs. K. seregeknek számokra fognak vitettetni, azokért sem az Austriai, sem

más örökös tartományokban, semmi harminzad
 no fizetessen.

N. Vázsony 17-ik Decemb. 1793. „Nállunk
 olly kellemetes jó idők járnak, hogy ki keletkor
 sem lehet külömbet kívánni; hanem bezzeg a'
 sok kárvallásnak nintsen szünete. Rész szerént
 a' marha döge, rész szerént pedig a' sok tolvaj
 miatt igen sok kárt szenvednek a' lakosok. *Vá-
 mosi* nevű helységben, *Veszprém*hez közel, több
 el hullott már 200 szarvas marhánál; hasonló sze-
 rensétlenség érdeklette *Tóth Vázsonyt*, de a' mi
 még keservesebb, a' sok tsavargó gonosz tévők
 szörnyű károkat okoznak. Tsak *Vázsonyból* egy
 hétben két sereg sertést, 's 84 ürüt hajtottak el,
 még pedig úgy, hogy még tsak nyomokra sem
 lehetett akadni. *Eörsi* helységből, *T. Kelemen
 Pál* úrnak 50 makkoló sertését, 's azon kívül más
 gazdáékét is, a' *Bakonyi* erdőből el lopták. *N.
 Vázsonyban* pedig ritka éjtzaka múlik el, hogy,
 vagy olból, vagy hidasból hizlalókat ki ne húz-
 nának, még pedig olly vakmerőséggel, hogy a'
 gazdának udvarán meg ölik, 's úgy vízik el. —
 Egy szóval, annyi a' kár vallott ember ezen a'
 tájra, hogy allig lehet ki bezzélni. Elégge erőlkö-
 dik a' *Tek. Vármegye* ezen gonosz tévőknek ki-
 nyoroztatásokban, de kevés látattya vagyon
 ipakodásának; mivel a' *Bakony*nak temérdeksé-
 ge mindenütt szállást ad ezen gonosz zsványok-
 nak, „

* * *

*Pest*ről következő nemes unszolás küldet-
 tett hozzánk háromszori bé iktatás végett:

Egy jó Pólgárnak szives felkiáltása.

„Magyar Országnek szerentsés polgárjai!
 A' ti hazátok tsendességben vagyon ugyan, el-
 lenben fordítsátok szemeiteket a' hadakozás pia-

tzának ellenséges határaitra, holott a' szegény polgároknak, és földmivelő népnek életek vezedelemben forog, vagyonok és örökségek pedig egy emberi nemzetet meg rontó, és vért szomjuhozó nemzettségnek prédájává leszen. Ez ellen a' gonosz nemzettség ellen hadakozik egy vitéz szabad Magyar sereg, mellynek tartására számos nemes indulatú urak, és jó polgárok kötelezték magokat mind addig, valameddig a' Frantzia háború fog tartani. Polgárok! mi tsendességben, és óltalomban vagyunk kegyelmes Fejedelmünk alatt; az ő jósága jó téteményekkel tetéz meg bennünket, az ő jósága nem engedi, hogy ezen terhes hadakozás alatt új terhek vetessen jobbagyaira. Ennek a' Magyar szabad seregnek még sins elegendő segedelem. — Atyánkfiai, polgártársaink, nosza nyúllyunk hozzá, 's vigyük tökéletességre ezen nemes munkát! Melly ditsőséges gondolat leszen ez: a' királyért, a' hazáért, a' vallásért, és tulajdon bátorságunkért milylyük ezt. Hogyha jó szívvel akarándjuk, könnyen végbe vihettyük. Ki lehetne közzülünk, a' ki napjában egy keveset félre nem tehetne e' végre? Miénk a' házon, mivel az által a' mértékletesség, és virtus nevedekni fog. Polgárok! jelen vagyon az idő, és az alkalmatosság, senkinek sem fog terhére lenni ez a' kevés segedelem, egyedül a' köz jóért szükség azt mivelünk. „

Erdély Ország.

All-Torja 9-dik Decemb. 1793. Tegnap este 7 óra után mintegy 24 óráig tartott szélvelzes havazás után, igen kemény föld indulást érzettünk, melly mintegy 3 minutáig tartott, eleje tsendes, hanem a' vége szörnyű kemény volt, mind a' háznak fedele, mind a' pohár széken lévő poharak zörgöttek, feleségem, két házas, és

egy hajadon leányával; töllem a' 4-ik szobában lévén, a' házból ki szaladtak, a' melly szobában én két vömmel voltam, a' székek alattiunk a' falat verték mozgásokban, egymást biztattuk, hogy ha házban lévén, semmi veszély nem fog érni bennünket! De még is utóllýára én is anynyira meg rettentem, hogy azon szobából ki mentem a' másikba, a' mellyben t. i. feleségem és leányaim voltak, holott még akkor is zörgöttek és lógtak az alzatokon és fogásokon lévő eszközök. Ottan nem kapván feleségemet, ki mentem, 's künn találtam öket, nagy félelem és rettegés között. Egész helységünkben nagy félelem közt voltak az emberek, attól tartván, hogy valamint más alkalmatossággal, úgy mostan is másod izben is meg fog a' föld rendülni. Ugyan ezen éjjel éjfél után 1 óraker más szereztsétség és nyúghatatlanság is érdeklette helységünket, t. i. egy ház meg gyullott; hanem mint-hogy a' föld indulás után a' szél meg szünt, e' mellett ébren lévén embereink, el nem terjedhetett a' tűz. A' meg gyulladott háznak gazdalszonya egy hetes gyermek ágyas asszony lévén, és ő is ébren lévén az első félelem miatt, szeretsésen ki vitetett a' házból, de egyébbként csak nem mindene porrá égett a' jó maga biró katona embernek.

A' Székely és Oláh két batalionoknak ki pótoltatásokra, a' Frantzia háborúban el estek helyett, a' Székelyek közzül 2 all hadnagy vezérlések alatt, mintegygy 120; az oláhok közzül pedig valami 200 ember fog fel vitetni. A' Székely hufzár regementből, valakik csak fegyvert foghatnak, mind ki komandiroztattak, és 8 nap múlván el is indulnak.

Béts.

E' folyó hólnapnak 3-dik napján méltoztatott ő Felsege egy Cs. K. parantsolatot kiadni, melly szerént, a' *Pesti* királyi universitásban lévő medica facultáshoz, ez előtt mintegy elzindövel küldetett parantsolattyát megváltoztattya, és illetén kegyelmes rendeléseket tenni méltoztatik. 1. Valamiképen minden Austriai örökös birodalombeli fő iskolákban doctorságot nyert orvosoknak Magyar Országban: úgy minden *Pesti* Kir. fő iskolában graduáltatott belső orvosoknak, és meg vizgáltatott, 's aprobáltatott seb orvosoknak szabad leszen, az Austriai örökös tartományokban tudományokat, és mesterségeket gyakorlani. 2. De mivel sem a' *Pesti* fő iskolában graduáltatott Juristák az Austriai örökös birodalmakban lévő praxist nem értik; sem a' *Bétsi* és más Austriai universitásokban tanult, és graduáltatott törvény tudók, a' Magyar hazai törvényt nem tudják: ahozképest, hogyha a' Magyar törvény tudók kívánnyák tudományokat az örökös tartományokban gyakorlani, kötelesek lesznek az Austriai törvényes praxist elsőben meg tanulni. Ugy ha *Bétsi* avagy más örökös tartománybeli fő iskolákban tanult törvény tudók, le akarják Magyar Országban magokattenni, kötelesek lesznek, a' Magyar törvényeknek meg tanulására, és ha Prokátorok akarnak lenni, azt bé tellyesíteni a' mit a' végre az Ország Törvénye rendelt.

Közelébb múlt héten pénteken dél előtt vótanak a' *Dunán* túl lévő Reformáta Ekklesiáknak követtyei, Tisztelendő *Kármány József*, és Tiszt. *Pázmándi Pál* urak Felseges Urunknál audientzián, és azon 7857 forintból álló summát, mellyet a' *Dunán* túl lévő Reformáta Ekklesiák

hadi segittségül ajánlottanak, bé nyújtották ő Felségének, melly önkényén való ajándékokat tökéletes megelégedéssel vette a' fejedelem. Más nap ugyan onnan érkezett több 200 forintnál, 's az is bé küldetett ő Felségének.

Német Birodalom.

Mitsoda fel tételek legyen a' Frantziáknak bzonytalan, akár mint győzöttessenek, akár mennyi veszteségek legyen, ők még is szerentséi próbálnak, ismét vissza akarják a' *Weisenburgi* lineákat nyerni, melly fel tételekben nem reménylünk, hogy eggy könnyen boldogúlhassanak. — Minekutánna *Conde* hertzeg velek eggy néhány ízben különös szerentsével tsatázott volna, hogy a' sok éjjeli nappali nyughatatlanságok miatt el lankadt hadi seregeit ki nyugtathassa, *Schweighausenből Beinheimba* tette fő quartélyát, az ő helyére pedig Cs. K. seregek fognak menni.

Eggy *Alsátziából* érkezett bizonyos levél szerint 8 nap alatt többet vesztett el 200 embernél corpusánál lévő Frantzia nemések közzül, a' kik között voltanak *Gelb*, *Martignak*, és *Vandrein* Generálok. A' Burbóniai hertzeg vele eggyütt sebbe esett néhány tisztekkal eggyütt, *Rastatba* vitette magát gyógyítás végett.

A' mit múlt kedden az udvari újságokban közönségesse tétetett a' *Bétsi* hadi Cancellária; az egyébből nem áll, hanem a' mit mi múlt postán közlöttünk E. Olvasóinkal, azt írja le hosszasan, de a' dolognak veleje tsak eggy, és így nem szükség ugyan azon történeteknek többszöri leírásokkal a' papiroost töltenünk. Ez eggyet mindazáltal el nem halgathattuk, hogy ezen hólnapnak 4-dik napján történt tsatában igen vitézi módon viselte magát *Matejcssek György* úr, a' Szer-

viai szabad seregnek fő Strázsamestere, a' ki mind a' mostani Frantzia, mind a' múlt Török háborúban sok jeles próbáit adta hadi tálenlomai-
nak, mellyekről, önnön maga *Koburg* herizeg tulajdon keze alá irása által meg erősített tanúbizonyosság levelet adott ezen vitéz hazánkfiának.

* * *

Jelentés.

Múlt héten egy ilyen tzimükönyvetske küldetett hozzám *Pestről* egy jó barátom által: *A' Magyar Sz. koronáról Doct. Decsy Sámuel*től írt *historiának meg rostúlása; Katona István, a' Kálotsai könyv tár háznak gondviselője által. Budán, A' királyi Akadémia betüivel 1793 eszt. in 8o.* Minthogy eleve képzeltem én azt, hogyha más nem is, bizonyossan ez a' Tisztelendő férfit ki fog ellenem kelni. Valamiképen a' nevezet Tisztelendő Úr kívánta az én munkámat olvasni: épen olly nagy buzgóság támadott bennem rostáló könyvetskéjének látására, és a' melly estve hozzám küldetett, addig le se tettem kezemről, valameddig által nem olvastam. Valamint Tisztelendő Úr gyözöbbs okokat reménylett munkamban találni; úgy én is erősebb okokat vártam volna munkámnak meg tzáfolására. Mostani sok foglalatosságaim közt, sem időm, sem kedvem nintsen a' válfaz adásra: arra mindazáltal eleve kötelezem magamat, hogy mihelyt ügyes, bajos dolgaim engedni fogják, és a' napok is meg hosszabúlnak, mindjárt pennát veszek kezemre, és ilendöképen meg fogok ezen Tisztelendő ferfiúnak felelni.

Doct. Decsy Sámuel.